

Kodikologie

Latinská Bible - řecký překlad Bible z hebrejštiny se nazývá SEPTUAGINTA LXX – podle 70 učených mužů. Tento překlad vznikl v době předkřesťanská. Křesťanství vycházelo z tohoto řeckého překladu. Postupně vznikla nutnost získat latinský překlad, zprvu byly překládány jen některé části potřebné pro výuku a bohoslužbu, celý překlad byl k dispozici asi v pol. 3. století. Překlad do latiny se nazývá VULGATA.

Dělí se na Starý a Nový Zákon.

Starý zákon – skládá se z Pěti Mojžíšových knih (Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium) Kniha Jozue, Soudců, Rút, První a Druhé Samuelovy, První a Druhé knihy Královské, První a Druhé Paralipomenon, knih Ezdráš, Nehemjáš, Ester, Jób, knihy Žalmů, Přísloví, Kazatele, Píseň Písní, Pláč, Izajáš, Jeremiáš, Ezechiel, Daniel a další proroci (Ozeáš, Jóel, Ámos, Abdijáš, Jonáš, Micheáš, Nahum, Abakuk, Sofonjáš, Ageus, Zacharjáš, Malachiáš).

Nový Zákon – stěžejní jsou 4 evangelia (evangelia dle Matouše, Marka, Lukáše a Jana), dalšími knihami jsou Skutky Apoštolů, listy Římanům, 1. Korint'ánům, 2. Korint'ánům, Galatským, Efezským, Galatským, Filipským, Koloským, 1. Tesalonickým, 2. Tesalonickým, 1. Timoteovi, 2. Timoteovi, Titovi, Filomenovi, Židům, List Jakubův, 1. list Petřův, 2. list Petřův, 1. list Janův, 2. list Janův, 3. list Janův a závěrečná Apokalypsa (Zjevení Janovo).

Liturgické knihy – o unifikaci liturgie se snažil již Karel Veliký, nakonec se hlavně zásluhou papeže Řehoře VII. ujala římská liturgie v celé Evropě.

M I S Á L – nejdůležitější liturgická kniha.

- obsahuje modlitby, zpěvy a čtení pro bohoslužbu
- vyvinula se až postupem času, dříve existovalo několik různých knih, které byly postupně předkládány knězi, který z nich předčítal. Jednotnou podobu získal misál na přelomu 9. a 10. století. Skládá se z několika liturgických knih.

S A C R A M E N T Á Ř – obsahuje nejdůležitější modlitby (byly přednášeny knězem bez účasti lidu) – texty, které obsahuje mešní kánon.

A N T I F O N Á Ř – původně obsahoval chorálové zpěvy, které byly zpívány během mše. V 9. století se obsah těchto knih začal měnit. Od 9. století se knihy, které obsahovaly antifony (chorálové zpěvy) začaly nazývat **G R A D U Á L Y**. Antifonář od této doby obsahuje zpěvy, které se zpívají mimo mši, při kanonických hodinkách.

L E K C I O N Á Ř – obsahuje vybrané části písmo svatého, tzv. lekce (perikopy). Byly při mši buď čtené nebo zpívané.

EVANGELIÁŘ – obsahuje celé texty evangelií.

E V A N G E L I S T Á Ř – obsahují jen úryvky z evangelií, tak jak se čtou během roku.

B R E V I Á Ř – obsahuje modlitby, zpěvy, čtení které se společně modlí nebo čtou v chóru nebo v soukromí klerikové od podjáhna výše a členové starých řádů. Breviář se skládá

z několika liturgických knih. Vzniká až od 11. století, jeho vznik je spjat s pontifikátem Řehoře VII.. Ve 13. století se dotvořil do podoby „knihy na cesty“ (liber viaticus).

Ž A L T Á Ř – obsahoval 150 Davidových žalmů, které byly určeny pro chorální zpěv, ale i pro soukromé čtení. Žaltáře byly krásně zdobené.

A N T I F O N Á Ř – viz výše.

H Y M N Á Ř – obsahuje zpěvy, rytmičné a metrické skladby

L E K C I O N Á Ř – viz. výše.

K Á Z Á N Í - obvykle si jej kněz píše sám, případně čte pastýřský list. V Breviáři čerpá z **HOMILIÁŘU** (Homilie = kázání na biblický text) – obsahuje homilie církevních otců i pozdějších církevních spisovatelů.

P A S I O N Á L – obsahuje čtení o mučednické smrti svatých.

L E G E N D Á Ř – obsahuje čtení ze života svatých.

LIBRI ORDINALES - liturgické knihy, které obsahují předpisy pro různé liturgické obřady

P O N T I F I K Á L – určený pro biskupy, obsahuje texty pro obřady, které mohl vykonávat pouze biskup (tj. texty pro biřmování, pro svěcení kněží, pro benedikci opatů, pro svěcení kostelů, oltářů, ale také pro justiční úkony – vizitace, konání synodů).

R I T U Á L – obsahuje předpisy a modlitby pro udílení svátostí a pro různé náboženské úkony, které může vykonávat kněz.

V pozdním středověku se vyskytují ještě tzv. **K A N C I O N Á L y** – jsou to sbírky systematicky uspořádaných náboženských písní, zpravidla notovaných.